

BROTTSOFFER
JOUREN
0200-21 20 19

Statistik 2013 - Brottsofferjourens kvinnofridsrapport

Om hjälpsökande kvinnor, brott i nära
relation och hedersrelaterade brott

Sofia Barlind
statistik@boj.se

Innehåll

Om den här rapporten.....	2
Brottsofferjourens statistikföring.....	2
Brottsutsatta kvinnor.....	3
Kontakt med Brottsofferjouren.....	4
Polisanmälan.....	5
Integritetskränkande brott.....	7
Sexualbrott.....	9
Särskilda omständigheter.....	10
Nära relation.....	11
Hedersrelaterade brott.....	16

Om den här rapporten

Varje år publicerar Brottsofferjouren en statistksammanställning med fokus på vårt arbete inom det som brukar betecknas som kvinnofridsområdet.

Det är en majoritet kvinnor som söker stöd hos Brottsofferjouren. Kvinnor söker oftare hjälp för det vi beskriver som integritetskränkande brott - sådana handlingar som kan sägas vara riktade mot en viss individ och därmed kan antas kränka den brottsdrabbades integritet i större utsträckning. Kvinnor är tydligt överrepresenterade som brottsoffer i ärenden med hedersrelaterat våld och förtryck, för de flesta typer av brott i nära relation och inte minst för sexualbrotten.

Eftersom Brottsofferjouren ger stöd till både män och kvinnor i ärenden av den här typen redovisas siffror för båda könen i den här rapporten.

Brottsofferjourens statistikföring

Brottsofferjourens förbundskansli samlar varje år in statistik från alla lokala brottsofferjourer. Under verksamhetsåret 2013 rapporterade samtliga 93 jourer fullständig statistik till förbundet. Tillsammans hjälpte vi 44 775 personer inom den brottsofferstödande verksamheten under 2013.

Brottsofferjouren kommer bara i kontakt med en del av alla som drabbas av brott varje år, nämligen de som förmedlas till oss via polis eller annan instans, eller som själva tar kontakt. Vår statistik kan alltså inte kartlägga hur många brott som begåtts eller vilka som drabbas av dessa brott. Vi kan däremot beskriva vilka vi hjälpt och vilka brott de drabbats av. Vi kan också, till skillnad från polisen, föra statistik över personer som inte polisanmält händelsen, men ändå sökt hjälp hos oss efter att ha varit med om brott.

Statistiksystemet bygger på att jourerna antecknar åtta grunduppgifter om varje hjälpsökande de haft kontakt med:

- **Kommun** där den hjälpsökande är bosatt
- **Kön**
- **Åldersgrupp**
- **Brottstyp**
- **Särskilda omständigheter**
(att markera till exempel när gärningsmannen står i nära relation till brottsoffret eller när brottet är hedersrelaterat)
- Om **polisanmälan** är gjord eller ej
- Vilken **typ av hjälpsökande** det handlar om
(brottsoffer, anhörig eller vittne)
- Vem som **först tog kontakt** med oss
(polisen, hjälpsökanden själv eller annan)

Uppgifterna om kommun och särskilda omständigheter har tidigare varit frivilliga men var från och med verksamhetsåret 2013 obligatoriska att anteckna för alla hjälpsökande.

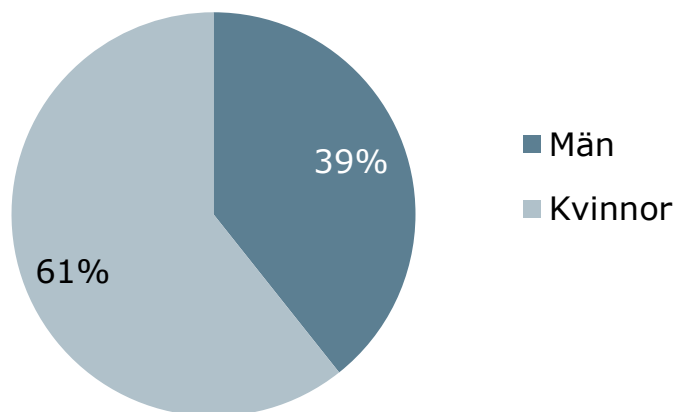
Brottsutsatta kvinnor

Det är fler kvinnor än män som får hjälp hos Brottsofferjouren. Könsfördelningen för hjälpsökande ändrar sig mycket lite från år till år och ligger kring 60 % kvinnor, 40 % män. Den är också nästan exakt likadan på länsnivå och på journivå, trots att vi alltså har 93 jourer av varierande storlek.

Hjälpsökande hos Brottsofferjouren 2013

Kön	Antal
Män	17 603
Kvinnor	27 172
Totalsumma	44 775

Hjälpsökande fördelat på kön

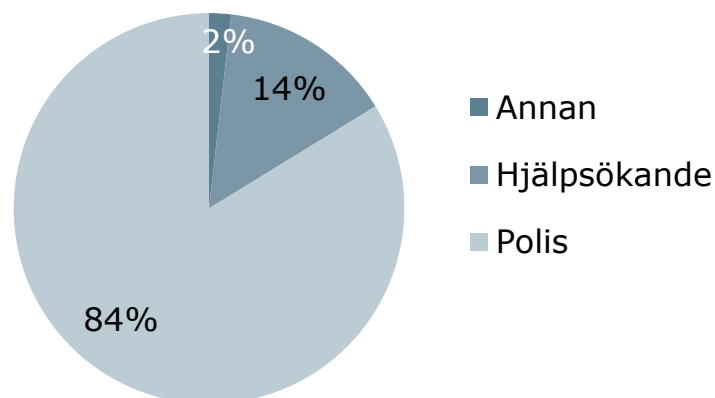
Verksamhetsåret 2013 hade Brottsofferjouren kontakt med 27 172 hjälpsökande kvinnor. Till den nationella Telefoncentralen är det 64 % kvinnor och 36 % män som hör av sig. Där är en del av de kvinnor som ringer anhöriga till brottsutsatta som själva inte kan eller vill kontakta oss med frågor. Men även bland dem som själva drabbats av brott är en majoritet kvinnor.

Man ska samtidigt komma ihåg att det inte bara är Brottsofferjouren som har kontakt med brottsutsatta kvinnor. Det finns andra organisationer som arbetar enbart med kvinnor. I det perspektivet är det anmärkningsvärt att kvinnor är i majoritet även hos oss.

Kontakt med Brottsofferjouren

Vi kartlägger vem som först tog kontakt med den lokala jouren.

Vem tog första kontakten med Brottsofferjouren?

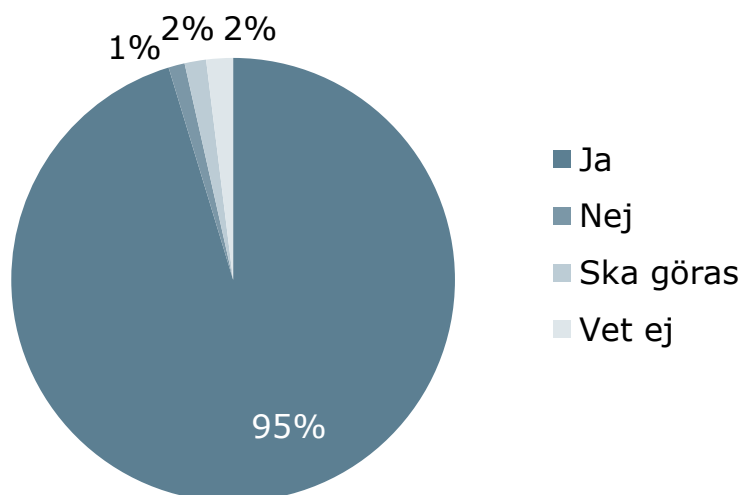

Det vanligaste är att polisen direkt förmedlar ärendet (84 %). Hjälp-sökande (14 %) innebär att den brottsdrabbade själv kontaktar oss, annan (2 %) innebär att till exempel sjukvården, skolkurator, fri-vården eller annan instans kontaktar oss för den brottsutsattas räkning. Det är ingen skillnad mellan könen vad gäller hur de för-medlades till Brottsofferjouren.

Polisanmälan

Brottsofferjouren antecknar också om brottet man söker hjälp för är polisanmält. Svartalternativen är **ja**, **nej** eller **ska göras**. För kortare kontakter, till exempel frågor via telefon där det inte framgår om polisanmälan är gjord antecknar jourerna **vet ej**.

Är brottet polisanmält?

Vid närmare blick på enbart de 530 ärenden som inte polisanmäls visar det sig att det finns en viss överrepresentation av kvinnor i den gruppen: 69 % av dem som inte anmält är kvinnor. Man kan också i detalj studera vilken typ av brott den som inte polisanmält uppger att de varit med om (se tabell på nästa sida).

Brottstyper i gruppen som inte polisanmält	Män	Kvinnor	Totalt
Allmänfarliga brott		2	2
Andra tillgreppsbrott	1	2	3
Ekonomisk brottslighet	8	18	26
Förtal, förolämpning	8	21	29
Grov (kvinno)fridskränkning	2	13	15
Identitetsstöld, förfalskning	3	3	6
Inbrott	3	8	11
Misshandel	43	84	127
Mordförsök		1	1
Människorov, människohandel		1	1
Ofredande	17	35	52
Olaga förföljelse	1	5	6
Olaga hot	29	47	76
Rån	1	9	10
Skadegörelse	5	4	9
Stöld, väskryckning, fickstöld	7	22	29
Trafikbrott	1		1
Våldtäkt	1	13	14
Våldtäktsförsök	1	3	4
Övergripping i rättssak	5	3	8
Överträdelse av kontaktförbud		6	6
Övriga brott mot frihet och frid	2	15	17
Övriga sexualbrott	6	12	18
Övrigt	21	38	59
Totalt	165	365	530

De brottstyper som är vanligast för brottsutsatta som polisanmält dominerar också tabellen för de som inte polisanmält händelsen: misshandel, olaga hot och ofredande. Misshandel är den i särklass vanligaste brottstypen vi kommer i kontakt med inom Brottsofferjouren. Både män och kvinnor söker oftast kontakt med oss efter att ha varit med om misshandel.

Det finns också en stor grupp av de icke polisanmälda ärendena som noterats som **övrigt**. Det handlar ofta om händelser som gränsar till brottstyperna misshandel, hot, ofredande och sexualbrott, men där man inte säkert kunnat avgöra om händelserna når upp till brottslig nivå i juridisk mening och därför valt att markera dem med övrigt.

Det kan också vara ärenden där man haft samtal med en hjälpsökande om mobbing eller trakasserier i skola eller på arbetet, om en problemfylld relation, om en infekterad vårdnadstvist – kontakter

där Brottsofferjourens samtalsstöd kommit väl till pass, men där det inte varit möjligt att placera in ärendet under en särskild brottstyp.

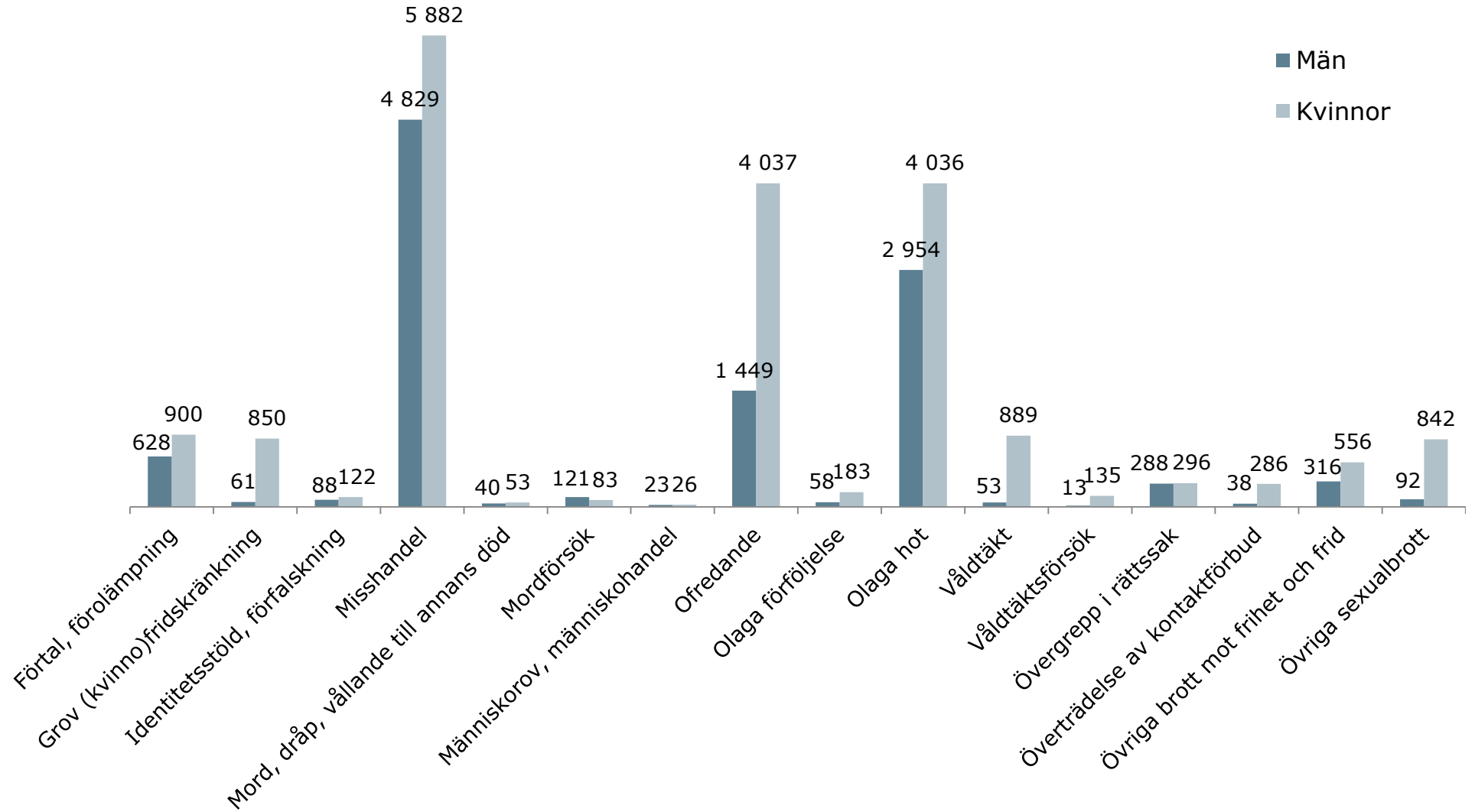
Integritetskränkande brott

Som syns i diagrammet på nästkommande sida söker fler kvinnor än män stöd hos Brottsofferjouren efter det vi brukar identifiera som integritetskränkande brott, sådana handlingar som kan sägas vara riktade mot en viss individ och därmed kan antas kränka den brottsdrabbades integritet i större utsträckning.

Under 2013 hade Brottsofferjouren kontakt med 30 227 personer utsatt för integritetskränkande brott. 19 176 eller 63 procent av dem var kvinnor.

Brottstyper av integritetskränkande art 2013	Män	Kvinnor	Totalt
Förtal, förolämpning	628	900	1 528
Grov (kvinno)fridskränkning	61	850	911
Identitetsstöld, förfalskning	88	122	210
Misshandel	4 829	5 882	10 711
Mord, dråp, vållande till annans död	40	53	93
Mordförsök	121	83	204
Människorov, människohandel	23	26	49
Ofredande	1 449	4 037	5 486
Olaga förföljelse	58	183	241
Olaga hot	2 954	4 036	6 990
Våldtäkt	53	889	942
Våldtäktsförsök	13	135	148
Övergrepp i rättssak	288	296	584
Överträdelse av kontaktförbud	38	286	324
Övriga brott mot frihet och frid	316	556	872
Övriga sexualbrott	92	842	934
Totalt	11 051	19 176	30 227

Könsfördelning hjälpsökande hos Brottsofferjouren 2013 för brottstyper som kan beskrivas som integritetskränkande

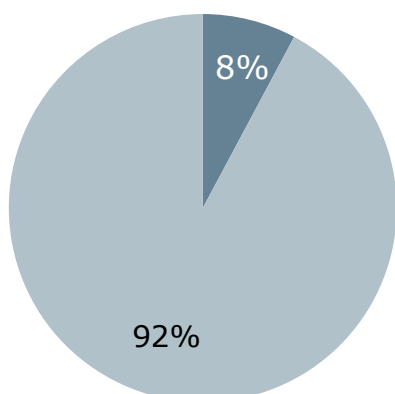

Sexualbrott

Könsfördelningen är mest ojämn för de tre brottstyper som utgör sexualbrott i Brottsofferjourens statistik (våldtäkt, försök till våldtäkt och övriga sexualbrott). Kvinnor är hjälpsökande i 92 % av fallen att jämföra med 61 % för alla typer av brott.

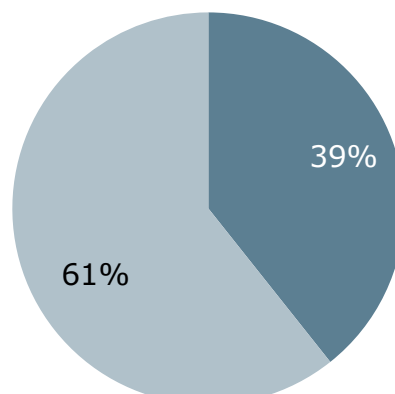
**Könsfördelning
hjälpökande för
sexualbrott**

■ Män ■ Kvinnor

**Könsfördelning
alla hjälpökande**

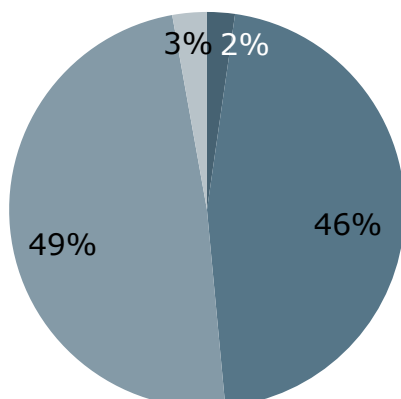
■ Män ■ Kvinnor

Åldersfördelningen för sexualbrotten är också olik normalfallet: det är en överrepresentation för unga. 46 % av de hjälpökande är under 25 år i gruppen som varit med om sexualbrott att jämföra med 22 % unga för alla typer av brott.

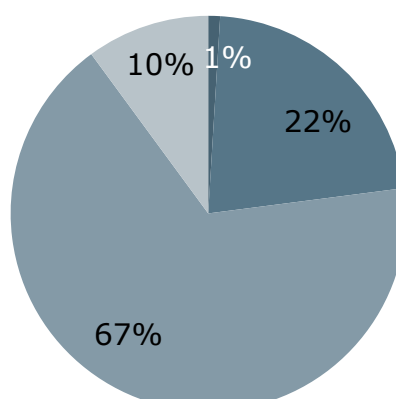
**Åldersfördelning
hjälpökande för
sexualbrott**

■ 0-11 år ■ 12-25 år
■ 26-64 år ■ 65 + år

**Åldersfördelning
alla hjälpökande**

■ 0-11 år ■ 12-25 år
■ 26-64 år ■ 65- år

Särskilda omständigheter

Vid varje brottstyp har joutren möjlighet att uppge om det funnits särskilda omständigheter. De kan markera när det handlar om:

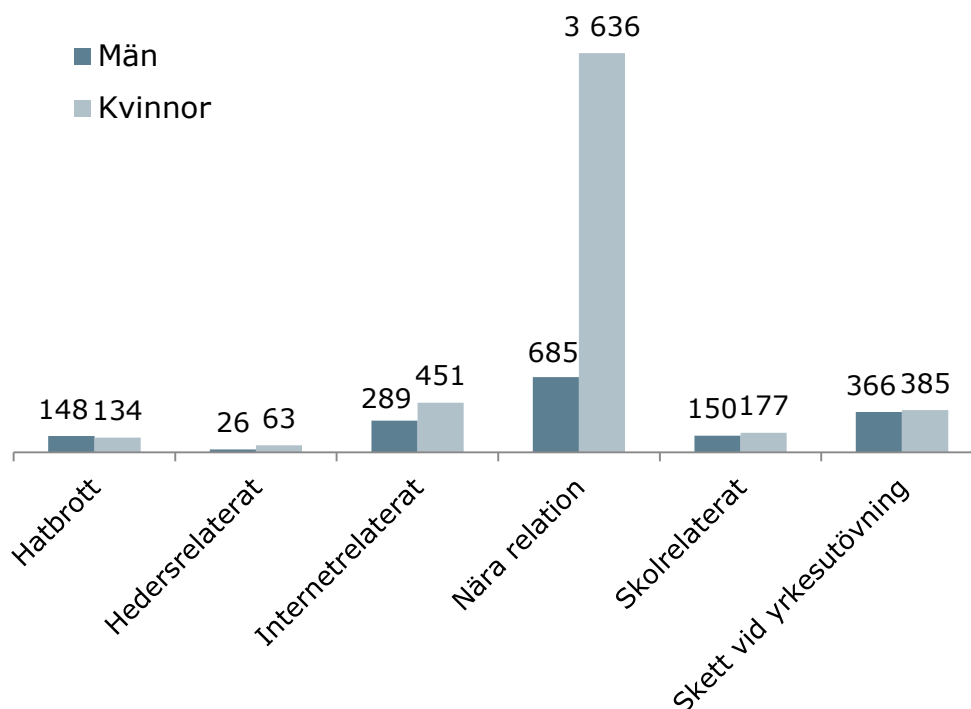
- Hatbrott
- Hedersrelaterade brott
- Internetrelaterade brott
- Brott där gärningspersonen står i nära relation till brottsoffret
- Brott som skett i samband med yrkesutövning
- Skolrelaterade brott

Från och med 2013 blev det obligatoriskt att anteckna dessa omständigheter och rapporteringen av dem gick upp från att ha utgjort 9 % av våra ärenden 2012 till att nu utgöra 15%. Fortfarande har ett par lokala brottsofferjourer inte uppmärksammat den här förändringen och några har rapporterat mycket få ärenden. Vi kan alltså förvänta oss att procentandelen rapporterade ärenden med särskilda omständigheter stiger under nästa verksamhetsår.

Jourer med noggrann statistikföring har mellan 25 % och 30 % ärenden med någon typ av särskild omständighet. Man kan använda det som en slags måttstock på vilka mörkertal som finns i rapporteringen från jourerna – skulle alla vara lika noga med statistikföringen vore det rimligt att hela organisationen nådde den nivån.

På nästa sida visas i diagramform hur många män respektive kvinnor som markerats med särskilda omständigheter av olika slag under 2013.

Särskilda omständigheter 2013 fördelat på typ och kön

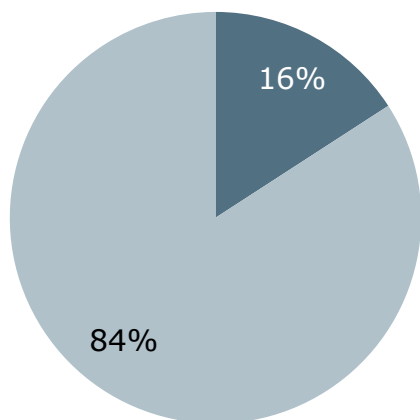
Nära relation

Den i särklass vanligaste särskilda omständigheten är **nära relation**. Med nära relation avses oftast en parrelation (avslutad eller pågående) men kan också beteckna en släktrelation som förälder/barn eller en annan närstående. Brottsutsatta kvinnor som fått hjälp hos Brottsofferjouren har en dramatisk överrepresentation för den här omständigheten. 84 % av de hjälpsökande med markeringen nära relation är kvinnor.

Det innebär att för brottstyperna misshandel, grov kvinnofridskränkning, olaga hot, ofredande, sexualbrott, överträdelse av besöksförbud och liknande är gärningspersonen oftare en person som står i nära relation till kvinnan. När män drabbas av dessa brottstyper är gärningspersonen mer sällan någon i nära relation till dem.

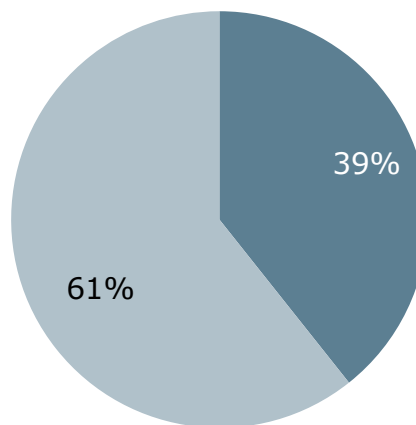
Könsfördelning hjälsökande med markeringen nära relation

■ Män ■ Kvinnor

Könsfördelning alla hjälsökande

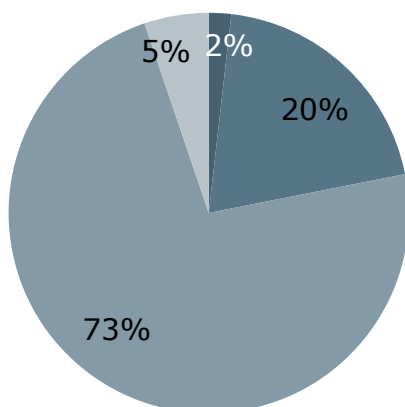
■ Män ■ Kvinnor

Om man ser till åldersfördelningen är det också en viss överrepresentation för gruppen vuxna vad gäller ärenden med markeringen nära relation, 73 % av ärendena är från den åldersgruppen att jämföra med 67 % för hela populationen.

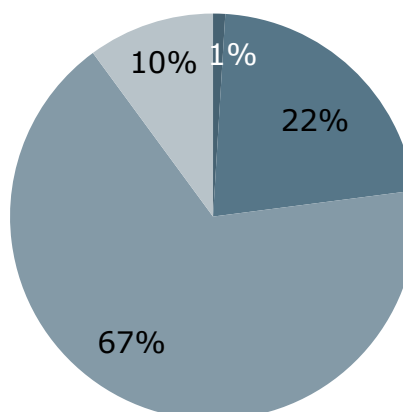
Åldersfördelning hjälsökande med markeringen nära relation

■ 0-11 år ■ 12-25 år
■ 26-64 år ■ 65 + år

Åldersfördelning alla hjälsökande

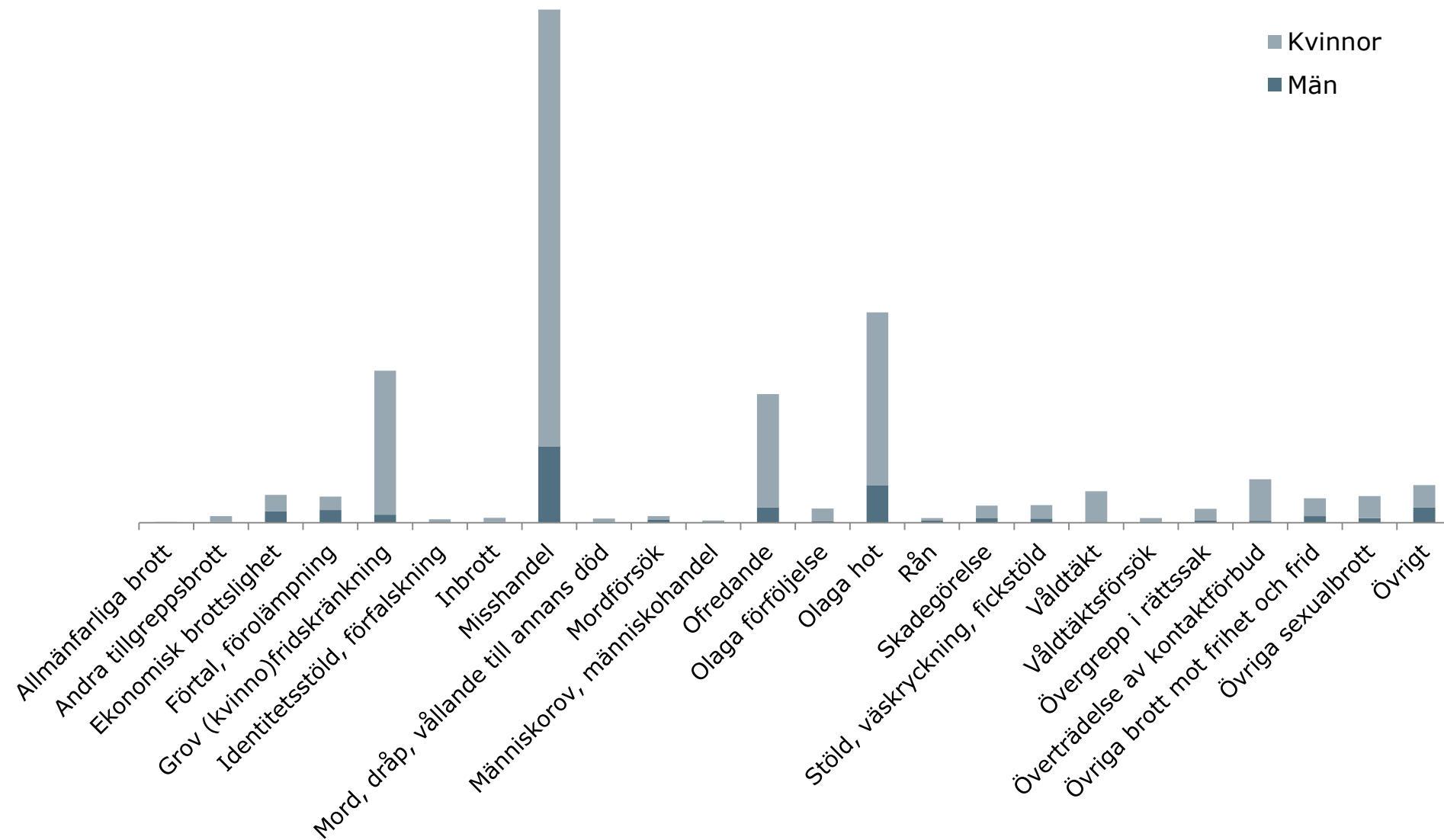
■ 0-11 år ■ 12-25 år
■ 26-64 år ■ 65- år

Fördelen med Brottsofferjourens sätt att föra statistik är att inte bara ärenden som traditionellt anses vara kopplade till nära relation som misshandel och hot kan få markeringen utan alla typer av brott. Händelser som vi inte normalt betecknar som integritetskränkande som skadegörelse, stölder och brott som drabbar offrets ekonomi kan också bli det på grund av att gärningsmannen står i nära relation till den utsatta och brottet därmed tydligt riktar sig mot en viss individ.

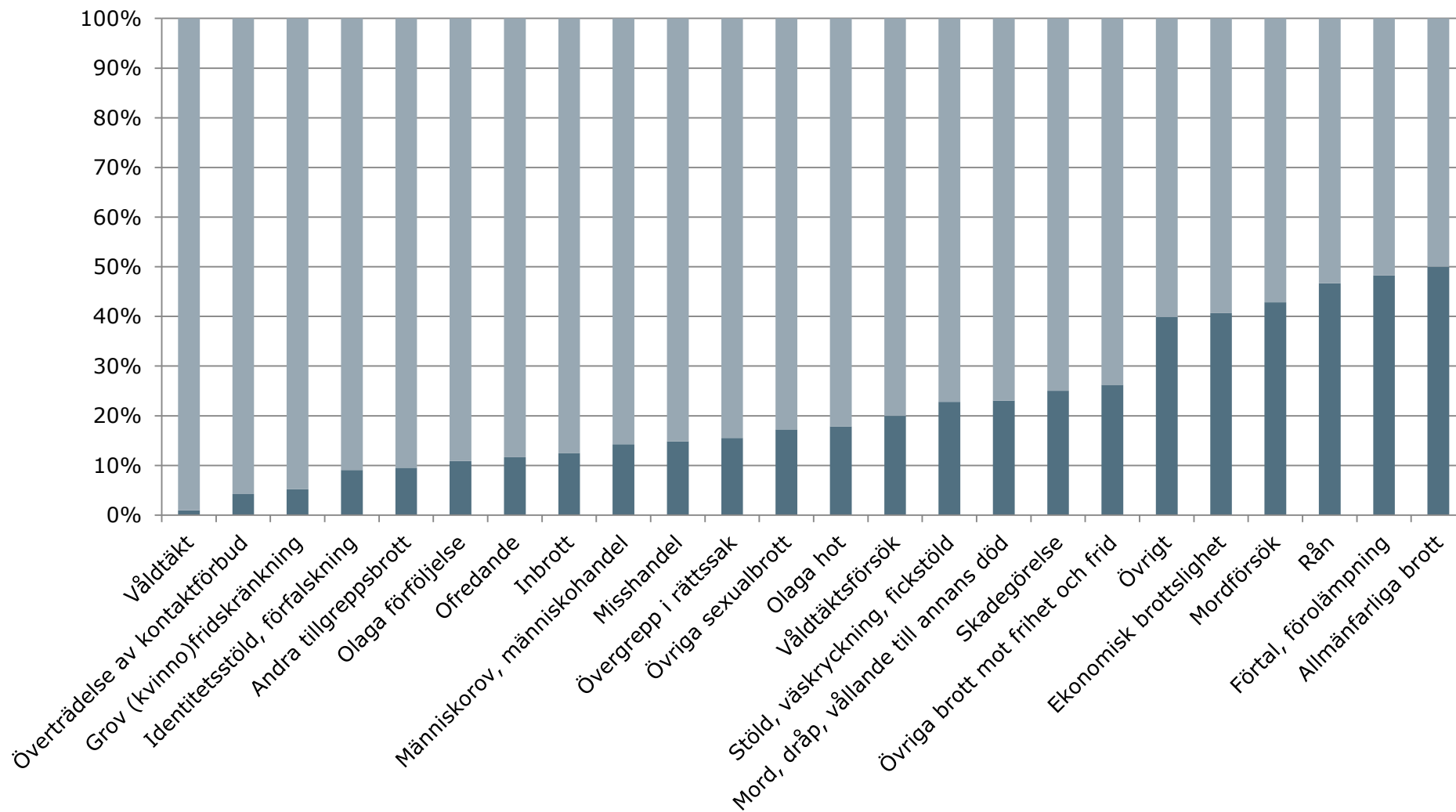
Brottstyper med markeringen nära relation	Män	Kvinnor	Totalt
Allmänfarliga brott	1	1	2
Andra tillgreppsbrott	2	19	21
Ekonomisk brottslighet	37	54	91
Förtal, förolämpning	41	44	85
Grov (kvinno)fridskränkning	26	471	497
Identitetsstöld, förfalskning	1	10	11
Inbrott	2	14	16
Misshandel	249	1 430	1 679
Mord, dråp, vållande till annans död	3	10	13
Mordförsök	9	12	21
Människorov, människohandel	1	6	7
Ofredande	49	372	421
Olaga förföljelse	5	41	46
Olaga hot	123	565	688
Rån	7	8	15
Skadegörelse	14	42	56
Stöld, väskryckning, fickstöld	13	44	57
Våldtäkt	1	102	103
Våldtäktsförsök	3	12	15
Övergrepp i rättssak	7	38	45
Överträdelse av kontaktförbud	6	136	142
Övriga brott mot frihet och frid	21	59	80
Övriga sexualbrott	15	72	87
Övrigt	49	74	123
Totalt	685	3 636	4 321

Brottstyper markerade med nära relation fördelat på kön för hjälpsökande hos Brottsofferjouren 2013

Andel av ärenden med markeringen nära relation som drabbat kvinnliga respektive manliga hjälpsökande till Brottsofferjouren 2013, brottstyp för brottstyp

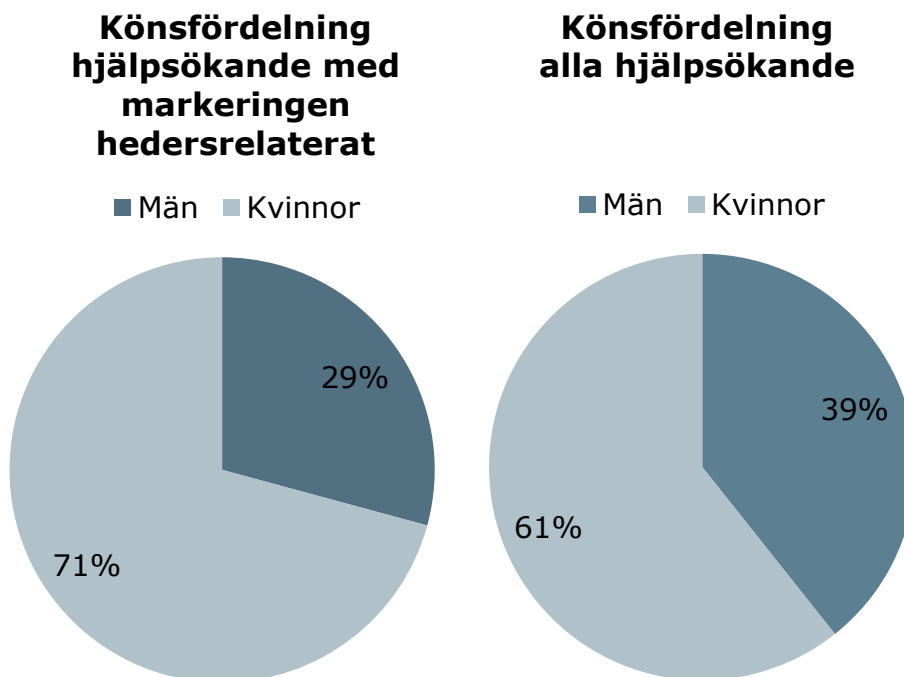
■ kvinnor
■ män

Hedersrelaterade brott

Ärenden med hedersrelaterat våld och förtryck förekommer också hos Brottsofferjouren. För 2013 har jourerna rapporterat 89 sådana ärenden över hela landet.

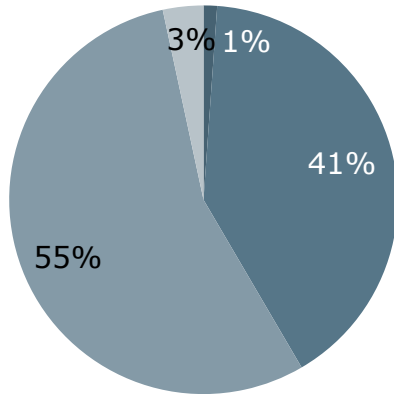
Könsfördelningen bland de hjälpsökande är 71 % kvinnor, att jämföra med 61 % kvinnor i hela gruppen hjälpsökande hos Brottsofferjouren.

Åldersfördelningen i gruppen med markeringen hedersrelaterat visar en överrepresentation för personer i åldern 12-25 år. 41 % av ärendena finns i den gruppen att jämföra med 22 % för normalfallet.

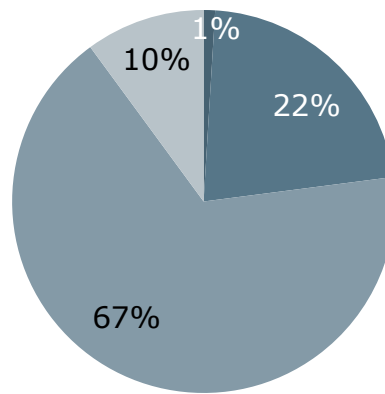
Åldersfördelning hjälsökande med markeringen hedersrelaterat

■ 0-11 år ■ 12-25 år
■ 26-64 år ■ 65 + år

Åldersfördelning alla hjälpsökande

■ 0-11 år ■ 12-25 år
■ 26-64 år ■ 65- år

Till skillnad från den stora gruppen hjälpsökande hos Brottsofferjouren är det inte misshandel utan olaga hot som är mest dominerande i gruppen som utsatts för hedersrelaterade brott.

Eftersom Brottsofferjourens statistiksystem gör det möjligt att markera samtliga brottstyper med särskilda omständigheter blir det tydligt att hedersrelaterade brott täcker ett helt spektrum av olika brottstyper från förtryck till våld, från skadegörelse till mordförsök.

Brottstyper med markeringen hedersrelaterat 2013	Män	Kvinnor	Totalt
Förtal, förolämpning	1	7	8
Grov (kvinno)fridskränkning		1	1
Misshandel	7	16	23
Mordförsök	1		1
Ofredande	1	6	7
Olaga förföljelse	1	2	3
Olaga hot	13	20	33
Skadegörelse		3	3
Våldtäkt		2	2
Övergrepp i rättsak		1	1
Överträdelse av kontaktförbud		1	1
Övriga brott mot frihet och frid	2	3	5
Övrigt		1	1
Totalt	26	63	89

Brottstyper markerade med hedersrelaterat fördelat på kön för hjälpsökande hos Brottsofferjouren 2013

